

M. VICTÒRIA MOLINS
EL REGAL
DE LA VIDA

Setanta-set anys de compromís
d'una monja entre dos segles

Columna

PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2013
© M. VICTÒRIA MOLINS, 2013
© DEL PRÒLEG: ALBERT OM, 2013
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
CARRER PEDRO I PONS, 9-11, 11A PLANTA - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-1731-0
DIPÒSIT LEGAL: B. 24.021-2013
FOTOCOMPOSICIÓ: VÍCTOR IGUAL, S.L.
CARRER ARAGÓ, 390 - 08013 BARCELONA
IMPRÈS A: REINBOOK

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Taula

<i>Pròleg</i>	11
<i>Introducció</i>	13
Quan la vellesa és felicitat...	15
Records d'una infantesa feliç	18
Amb els 15-M m'hi trobo bé.	25
Els joves dels cinquanta	30
Jubilada en acció.	34
Tot va començar així	37
Què se n'ha fet, del Concili Vaticà II?	46
Els seixanta: una dècada prodigiosa	52
Escriure per reviure	58
L'impacte de la mort.	61
La diversitat cultural del meu barri.	66
L'impacte del Tercer Món	71
La crisi ens fa solidaris	80
Angola, les llàgrimes de l'Àfrica	84
Quan la compassió esdevé impotència	91
Del Tercer Món al Quart Món	95
Espurnes d'esperança cada dia	102

La pobresa es pot amagar, però no desapareix . . .	105
Els nens, les primeres víctimes del Quart Món, i ara, de la crisi	110
El casal d'estiu i els nens del carrer	113
Una visita inesperada.	117
Cercant un pis al Raval.	122
Festa a la mesquita	129
L'aroma de les espècies	133
Dos dies amb l'Albert Om.	139
Una festa «por todo lo bajo»	145
Això de les «monges mediàtiques»...	150
«Camino»	152
Sense pis i amb deutes: els desnonaments de la crisi	157
De la disbauxa a la crisi	165
Vellesa, realisme i... humor	172
A tall de postdata: l'esperança d'un futur millor. .	177
«Som i serem».	181
 Epíleg. <i>El treball compartit</i>	 188

Als meus pares,
que en temps difícils em van fer feliç la infantesa.

Al col·legi de les Teresianes de la Diagonal,
on em van ensenyar, em van educar i em van fer
conèixer i estimar Jesús.

A la Companyia de Santa Teresa,
que m'ha deixat ser com sóc i m'ha acompanyat
en el camí de l'Evangelí.

Als meus amics i amigues,
que m'han demostrat que un amic és un tresor.

I als que m'han ensenyat tant al costat dels desfavorits:
Sor Genoveva Massip, amb qui vaig aprendre
el secret de la tendresa.
Jordi Ginestà, que em va ajudar a «canviar el xip».
Joan Lluís Casanovas, mestre de l'esperança i la il·lusió.
Eduard Sala, convençut que el més important
no és el que es fa, sinó des d'on es fa.

Pròleg

Més que un llibre, el que teniu entre mans és una *road-movie*. El viatge apassionant d'una nena de la Bonanova que un dia decideix agafar l'ascensor social de baixada per viure els millors anys de la seva vida al Raval. Del Primer Món al Quart, passant pel Tercer —Bolívia i, sobretot, Nicaragua—, que és el lloc on Maria Victòria Molins afegeix un altre vot als que ja comporta la seva condició de monja: viurà i morirà amb els pobres.

Posarà noms i cognoms, tractarà com a persones tota aquella gent que per a la societat no són més que estadístiques desagradables. Es quedarà allà d'on els altres en marxem. Mirarà cap a aquells llocs d'on nosaltres apartem la vista. De manera que els homes i les dones que no tinguin ningú més la tindran a ella.

Maria Victòria Molins —la Viqui— és monja, sí, però no és cap santa. I això encara la fa més propera. Al llibre es veuen els seus dubtes, les seves pors, els sacrificis i les renúncies d'una persona que va començar el seu periple vital a la postguerra, en una família ben situada de la part alta de Barcelona, i que arriba fins a la crisi econòmica dels nostres dies vivint-ho, ara sí, al costat dels que més la

pateixen i comprenent, molts anys més tard, amb quina cruesa aquella dictadura va castigar tanta gent.

Hi ha un moment a la vida de la Viqui en què sembla com si s'ordenessin totes les peces del puzzle que estaven escampades per terra, que una trobés encaix amb l'altra i que això li permetés mirar enrere i adonar-se, als setanta-set anys, que tot plegat ha tingut un sentit. Sense cadascun d'aquells trossets, el resultat final no seria el mateix. La nena que neix de pares molt religiosos, l'adolescent enamorada que no sap si comet l'heroïcitat o la temeritat de fer-se monja, la professora de Filosofia, la directora de col·legi, l'editora, l'escriptora, l'autora de la biografia en què es basa la pel·lícula *Camino* i ara, a allò que en diuen la tercera edat, la dona lliurada completament a la mística del carrer.

Moltes vides en una, Viqui. I la tenacitat teva de perseguir-les, de no conformar-te amb la que ja tenies. Dius que la vida és un regal per compartir. Tu ens el fas arribar en forma de llibre. I jo, que no saps com t'ho agraeixo.

ALBERT OM

Introducció

Tinc l'edat de fer memòria. Estic en aquell moment de la vida en què tendeixo a tornar al passat per recopilar-lo i enriquir, amb l'experiència dels anys, el sentit del que he viscut fins ara. A més, tinc la sort d'haver viscut tot de circumstàncies ben diferents i enriquidores. Així que ara és l'hora de teclejar, d'escriure, i confesso que no em costa gaire, perquè la paraula ha estat sempre per a mi un do meravellós que m'agrada fer servir, sobretot impresa al paper.

Però no escric unes memòries, i encara menys una autobiografia, que aquesta és una pretensió en la qual no vull caure. Aquest llibre tindrà una mica de tot: records, fets i sobretot persones, totes les persones que han passat per la meva ja llarga vida i m'han enriquit de moltes i variades maneres, les unes, amb els seus ensenyaments, les altres, amb els seus dolors, algunes amb els seus errors i totes amb la seva presència humana, que ja és molt. I a totes aquestes persones els vull dedicar aquestes pàgines i ho faig a l'estil de Teresa de Jesús, la gran dona que un dia va entrar també en la meva vida i es va convertir en companya de camí. I dic que ho faig com ella, perquè

aquesta vegada escric «per encàrrec», que no per obediència com Teresa.

M'han demanat que faci un recompte de fets viscuts des de la meva perspectiva històrica. Només he de mirar el passat i recordar-lo en el present des d'aquest moment privilegiat que és la tercera edat. En el passat se sostindrà tota la riquesa del present, perquè els canvis no ho serien si no hi hagués un abans i un després. Però us aviso que haureu d'anar fent salts en el temps perquè el present està tenyit de records als quals em veig obligada a tornar.

Quan la vellesa és felicitat...

Acabo d'arribar de la plaça de Sant Jaume, avui se celebra el dia dels sense sostre i un grapat d'homes i algunes dones hi hem fet una manifestació... Ja he anat a tantes! Qui m'ho havia de dir fa anys, quan la meva vida era completament diferent i el que faig ara era del tot impensable? Hi hem anat amb els homes de l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac, un dels llocs on col·laboro des de fa anys..., des que vaig fer el canvi de vida per estar al costat i del costat dels més desafavorits. Però d'això ja us en parlaré més endavant.

És curiós el que passa en aquest Quart Món al qual pertanyen la majoria dels que fa unes hores omplien la plaça de Sant Jaume. S'han congregat davant dels balcons de l'Ajuntament perquè nosaltres, els d'Assís, els d'Arrels, els de Santa Lluïsa, els hi hem acompanyat, ja que dubto que hi haguessin anat pel seu propi compte. Els treballadors sempre han tingut mentalitat gremial o sindicalista, però els exclosos, no: en aquest sentit també estan al marge.

L'aspecte de la plaça era tot un símbol. La majoria hi hem anat vestits de negre i amb unes màscares blanques i inexpressives que ens feien a tots iguals i anònims. Els

pobres i els marginats sovint són això per a la majoria: un col·lectiu anònim. I és precisament això el que vaig descobrir fa anys en acostar-me per primera vegada al Quart Món: jo no treballo ni visc amb col·lectivitats, perquè les col·lectivitats poden ser invisibles o llunyanes. Jo visc amb persones, úniques i individuals, i les estimo i les respecto d'una en una. Això és per a mi estar al costat dels pobres: fer que els «invisibles» deixin de ser-ho per a algú, retornar la dignitat de ser persona a l'altre i arribar a ser-ne amic, perquè aquest és el miracle de l'amor.

Envoltada de dificultats, no he estat mai tan feliç com ara. És curiós i potser estrany d'entendre que gaudeixi de la felicitat mentre el patiment m'estreny pertot. Però els anys m'han ensenyat moltes coses. La felicitat o el goig és un do que sovint pot passar per sobre de les circumstàncies adverses. És tan pregona i interior aquesta felicitat que arriba a formar part de la meva persona. A més, com podria donar ànims, esperança i pau als que m'envolten si el meu tarannà estigués tenyit per l'ombra pertorbadora de la tristesa?

I és que la meva tasca no és la de ser omnipotent i posar remei a les coses, sinó la de compartir pobreses: la meva i la dels amics. Perquè les penes compartides són més lleugeres. És per això que quan em pregunten per la meva feina amb els pobres sempre dic que jo no faig res d'important. Em limito a estar al seu costat i acompanyar-los. És veritat que això sovint fa que m'hagi de moure per trobar solucions, però no sempre les aconseguixo. El que res ni ningú no em pot impedir de fer és escoltar, estimar, comprendre i compadir.

No hauria pogut imaginar mai que, estant al costat de la gent i regalant tendresa, les meves dificultats pròpies potser no desapareixerien però sí que passarien a un se-

gon pla. I és aquí on se sosté la meva felicitat i aquella alegria que la gent em diu que encomano.

I m'ha tocat viure tot això en un moment històric complicat: el d'aquesta malaurada crisi que ens ha portat un increment considerable de la pobresa. La dels de sempre, els marginats, i ara la dels empobrits. Aquests últims es van afegint a poc a poc a aquesta corrua de persones que viuen per sota del llindar de la normalitat: a l'atur, amb deutes, amb l'amenaça del desnonament...

Quan ara veig cada dia més homes i dones burxant a les deixalles amb un ganxo per veure si troben alguna cosa útil, o empenyent aquells carretons plens d'andròmines per vendre-les, em sembla que torno als anys de la meva infantesa quan el país vivia l'escassetat pròpia d'una postguerra...

La meva infantesa, quins records!